

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مدیریت بحران و حقوق شهروندی در نظام حقوقی ایران

مؤلف:

رغیب عزیزی

کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی دانشگاه تربیت مدرس

167904

کتابخانه ملی و اسنادخانه ایران

سرشناسه	۱-۶۶۹
عنوان فرارداکی	ایران، قوانین و احکام Iran, Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	مدیریت بحران و حقوق شهروندی در نظام حقوقی ایران / مؤلف: رعید عزیزی.
فهرست‌های پیشرو	تهران: یاد عارف، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۱۰۸ ص.
شابک	978-600-7284-75-9
وضعیت فهرست نویسی	فبا
یادداشت	کتابنامه: ص: ۸۹.
موضوع	نظم عمومی (حقوق) -- ایران
موضوع	Public policy (Law) -- Iran
موضوع	مدیریت بحران -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	Crisis management -- Law and legislation -- Iran
موضوع	جرایم علیه امنیت عمومی -- ایران
موضوع	Offenses against public safety -- Iran
موضوع	حقوق مدنی -- ایران
موضوع	Civil rights -- Iran
رده بندی کده	۱۳۹۷/ع۳/م۴/۱۰۴۲۸۱
رده بندی دهی	۳۳۲/۵۵
شماره کتابخانه	۵۲۵۵۷۲۹

مدیریت بحران و حقوق شهروندی در نظام حقوقی ایران

مؤلف: رعید عزیزی

ناشر: انتشارات پد عارف

ناشر همکار: انتشارات اساتید دانشگاه

سال چاپ و نوبت چاپ: اول زمستان ۱۳۹۷

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۲۲۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹-۷۵-۷۲۸۴-۶۰۰-۹۷۸

تلفن انتشارات: ۰۵۰۷۳-۶۶۴۰-۱۸۷۸-۶۶۴۰-۲۱-۰۶۶۴۰-۹۱۲۴۳۴۲۷۴۱ همراه

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیشگفتار.....	۹
فصل اول: مفاهیم نظری بحران.....	۱۱
تعریف بحران.....	۱۲
۱-۱ مفهوم لغوی بحران.....	۱۲
۱-۲ مفهوم سلاخی بحران.....	۱۲
۳-۱ تعریف بحران در چارچوب روش سیستماتیک.....	۱۳
۴-۱ تعریف بحران در چارچوب روش تصمیم گیری.....	۱۴
طبقه بندی وضعیت های بحران.....	۱۵
۱-۲ بحرانهای شدید.....	۱۵
۲-۲ بحرانهای نوظهور بدعتی.....	۱۵
۳-۲ بحرانهای کند (بطئی).....	۱۶
۴-۲ بحرانهای ویژه (موردی).....	۱۶
۵-۲ بحرانهای انعکاسی.....	۱۶
۶-۲ بحرانهای برنامه ای.....	۱۷
۷-۲ بحرانهای عادی.....	۱۷
۸-۲ بحرانهای اداری.....	۱۷
طبقه بندی بحرانها.....	۱۷
۱-۳ طبقه بندی بحرانها از منظر منشأ حوادث.....	۱۷
۲-۳ طبقه بندی از نظر پیامدهای حوادث.....	۱۸
عوامل موثر بر افزایش آسیب پذیری در بحرانها.....	۱۸
وظایف مدیریت بحران.....	۱۹

۱۹	۱-۳ شناسایی و ارزشیابی بحران
۱۹	۱-۱-۳ برنامه‌ریزی اضطراری
۲۰	مراحل اساسی برنامه‌ریزی ضربتی
۲۱	۲-۱-۳ تصمیم‌گیری
۲۱	۳-۱-۳ طراحی عملیات در مدیریت بحران
۲۲	۴-۱-۳ سازماندهی گروه‌های عملیاتی و بخش‌های مدیریت بحران در حوادث
۲۲	۵-۱-۳ هماهنگی
۲۳	۶-۱-۳ نظارت، کنترل عملیات
۲۳	بحران، جنگ و «ازعه» حارث و «مقاوت»ها
۲۶	ابعاد و سطوح بحران
۲۶	۱-۵ سطح کلان (بحران بین‌المللی)
۳۰	۲-۵ بحران سطح خرد (سیاست خارجی)
۳۱	انواع بحران
۳۱	علل و عوامل بحران
۳۲	۱-۸ سطح تحلیل ملی
۳۲	تقسیم‌بندی بحران‌ها به لحاظ موضوع
۳۳	حوزه‌ها و مراحل بحران
۳۳	۱-۱۰ پیدایش
۳۴	۲-۱۰ گسترش
۳۴	۳-۱۰ کاهش
۳۴	۴-۱۰ تاثیر
۳۵	مدیریت بحران
۳۷	۱-۱۱ بحران خلیج فارس
۳۷	۱-۱-۱۱ پیدایش

۳۸	۱-۱-۲ گسترش
۳۹	۱-۱-۳ کاهش
۳۹	۱-۱-۴ تأثیر
۳۹	تغییر در توزیع قدرت
۴۰	تغییر در بازیگران
۴۱	تغییر قواعد بازی
۴۱	تغییر در اتحادها
۴۳	فصل دوم: جایگاه مدیریت بحران در نظام حقوقی
۴۴	مبانی مفهوم مدیریت بحران از منظر پلیس اداری
۴۴	مفهوم پلیس اداری
۴۴	پلیس اداری عام
۴۸	نقش پلیس در هنگام بحران - بنده و نقش اضطراری
۵۱	مبانی حقوقی مدیریت بحران از منظر خدمات عمومی
۵۱	مفهوم خدمات عمومی
۵۲	مفهوم سازمانی خدمات عمومی
۵۳	اختیارات دولت در وضعیت اضطراری
۵۳	۲-۵-۱ اصل سرعت
۵۴	۲-۵-۲ اصل پاسخگویی
۵۴	۲-۵-۳ اصل تناسب
۵۴	مفهوم اصل تناسب
۵۶	۲-۵-۴ حقوق شهروندی در شرایط اضطراری
۵۹	حق و تکلیف شهروندی
۵۹	مبانی و اصول حقوق شهروندی و نظم عمومی
۶۰	جایگاه و ویژگی های نظم عمومی و اضطرار عمومی

۶۱	حداقل حقوق شهروندی در حالت اضطرار
۶۲	حقوق شهروندی در وضعیت اضطراری در نظام حقوقی ایران
۶۲	نهادهای نظارتی در قانون ایران
۶۲	تضمینات رعایت حقوق بشر و حقوق شهروندی در قوانین و مقررات ایران
۶۲	حقوق مدنی و قضایی در قانون ایران
۶۳	عطف به ماسبق نشدن قانون
۶۳	ممنوعیت بازداشت خود سرانه
۶۳	ممنوعیت شکنجه
۶۳	حق استفاده از وکیل
۶۴	علنی بودن دادرسی
۶۴	حقوق سیاسی در قانون اساسی ایران
۶۴	آزادی
۶۴	تساوی
۶۵	حق شرکت در امور کشور
۶۵	قوانین خاص
۶۵	بخشنامه حفظ حقوق شهروندی
۶۵	وضع حقوقی بیگانگان
۶۷	فصل سوم: نهادهای مسئول در مدیریت بحران و نهادهای عمومی مرتبط با مدیریت بحران
۶۸	سازمان مدیریت بحران
۶۸	تاریخچه
۶۹	ایجاد ستاد و مرکز
۷۰	تاریخچه ایجاد پرتال سازمان
۷۱	قانون
۷۱	بخش اول - تعاریف

۷۲	بخش دوم - شورای عالی مدیریت بحران کشور
۷۳	بخش سوم - سازمان مدیریت بحران کشور
۷۶	بخش چهارم - سایر مقررات
۷۸	بخش دوم - نقش و وظایف وزارتخانه ها و دستگاههای مرتبط با بحران
۸۰	بخش سوم : دبیرخانه و چگونگی اداره و ابلاغ مصوبات شورای عالی
۸۱	بخش چهارم : ترکیب اعضاء و شرح وظایف شورای هماهنگی
۸۲	وظایف
۸۲	شورای عالی امنیت
۸۳	وزارت کشور
۸۴	شورای امنیت کشور
۸۵	شوراهای تامین استان و شهرستان
۸۵	سپاه پاسداران انقلاب اسلامی
۸۶	وزارت اطلاعات
۸۶	کمیته دائمی پدافند غیر عامل کشور
۸۷	نیروی انتظامی
۸۸	مرکز ملی آمایش سرزمین
۸۹	سازمان بسیج ملی
۸۹	کمیته ملی کاهش اثرات بلایای طبیعی
۸۹	ستاد حوادث و سوانح غیر مترقبه کشور
۹۰	ستاد پیشگیری و مدیریت بحران در حوادث طبیعی و سوانح غیر مترقبه
۹۱	سازمانهای مدیریت بحران کشور
۹۱	شورای عالی مدیریت بحران کشور
۹۲	شورای هماهنگی مدیریت بحران کشور
۹۳	کارگروههای تخصصی

فصل چهارم: آسیب شناسی مدیریت بحران.....	۹۷
مدیریت کاهش خطر(Disaster Risk Management).....	۹۶
چالش های مدیریت بحران در ایران.....	۹۶
۴-۲-۱ نبود برنامه منسجم و جامع و آینده نگر.....	۹۶
۴-۲-۲ کمبود کارشناس در سازمان های مدیریت بحران کشور.....	۹۷
۴-۲-۳ ضعف زیرساخت های لازم مدیریت شهری.....	۹۷
۴-۲-۴ ضعف در کار گروهی و هماهنگی بین سازمانی.....	۹۷
۴-۲-۵ نداشتن مدیریت پشتیبانی لازم برای مدیریت بحران.....	۹۸
۴-۵-۶ بهره نداشتن مردم و سازمان های مردم نهاد در مدیریت بحران.....	۹۸
۴-۵-۷ نبود پوشش اطلاعاتی در زمان بحران.....	۹۹
۴-۵-۸ اختلاف های سیاسی مسئولان در سطوح عالی یا همان سیاسی کاری مسئولان.....	۹۹
۴-۵-۹ پاسخگویی مسئولان.....	۹۹
راهکارهای بهبود وضعیت مدیریت بحران.....	۹۹
کتابنامه.....	۱۰۳

پیشگفتار

مدیریت بحران یکی از موضوعاتی است که در عصر حاضر به صورت حرفه ای به عنوان یک شاخه اصلی در مدیریت و یک واحد سازمانی حمایتی و معمولاً تحت نظر مدیرعامل سازمان به آن پرداخته شده و به فراخور نوع فعالیت سازمانها تعاریف و روش های اجرایی برای آن تدوین گردیده است. به نحوی که امروزه در برنامه ریزی استراتژیک سازمان ها همراه با مباحثی مانند پدافند غیر عامل، امنیت و مدیریت ریسک به آن پرداخته شده است و البته به نوعی یکی از نشانه های سازمان های پیشرو و آینده نگر هم محسوب می شود. نگرش سنتی به مدیریت بحران، بر این باور بود که مدیریت بحران یعنی فرونشاندن آتش، به این معنی که مدیران بحران در انتظار خراب شدن امور می نشینند و پس از بروز ویرانی، سعی می کنند تا ضرر ناشی از خرابی ها را محدود سازند. ولی در ادبیات نوین مدیریتی که سرعت تغییرات بالا بوده و حتی اسباب های کوچک می توانند زمینه ساز خروج از صنعت باشند نگرش به این واژه عوض شده است.

براساس معنای اخیر همواره باید مجموعه ای از طرح ها و برنامه های عملی برای مواجهه با تحولات احتمالی آینده در داخل سازمان ها تعظیم شود و مدیران باید درباره اتفاقات احتمالی آینده بیندیشند و آمادگی رویارویی با وقایع پیش بینی نشده را کسب کنند؛ بنابراین مدیریت بحران بر ضرورت پیش بینی منظم و کسب آمادگی برای رویارویی با آن دست انداز مسائل داخلی و خارجی تاکید دارد که به طور جدی شهرت، سودآوری و یا حیات سازمان را تهدید می کنند.

مدیریت بحران سازمانی به عنوان فرآیندی نظام یافته و مریح است با درک صحیح از گذشته، حال و آینده صنعت، بحران های بالقوه در حوزه های مختلف (کسب کار، محیطی، نیروی انسانی، طبیعی، چرخه عمر و...) را شناسایی، پیش بینی و سپس درمقابل آنها نظامات پیشگیرانه فعال تدوین نماید. البته انجام مانورهای دوره ای به منظور حصول اطمینان از درستی پیش بینی ها و پایش مکرر بحران ها قابل توجه است. چرا که تغییرات به عنوان عامل پایه ای بحران ساز همواره غیرقابل تغییر بوده و به صورت مستمر نیاز به توجه دارد. به عبارتی در مواجهه با بحران و تغییر باید روحیه کنش گر داشت.

در زمینه مدیریت بحران، منابع محدودی در ایران یافت می شود که بیشتر آنها ترجمه بوده و به قلم نویسندگان ایرانی تالیف نشده است، با توجه به شرایط کشور ایران و موقعیت جغرافیایی این کشور، لازم است مطالبی مرتبط تدوین شود که هم مورد استفاده پژوهندگان این حوزه قرار گیرد و هم بعنوان راهکاری در خدمت جامعه و به منظور بهبود عملکرد در شرایط اضطراری موثر واقع شود. نوشتار حاضر به جمع آوری

و تالیف مطالب مرتبط با حوزه مدیریت بحران پرداخته است و ضمن اشاره به مطالبی پیرامون بحران و مدیریت بحران به صورت عام و کلی، جامعه ایران را به صورت اخص مد نظر قرار داده است.

www.ketab.ir